

Uniwersytet Warszawski – badania naukowe

Uniwersytet Warszawski to nie tylko największa polska uczelnia, lecz także najlepszy w kraju ośrodek naukowy. Oprócz dwudziestu pięciu wydziałów i czterech szkół doktorskich działa tu około trzydziestu centrów naukowo-dydaktycznych. Na UW pracuje ponad 4 tys. badaczek i badaczy oraz kształci się ponad 1,7 tys. doktorantek i doktorantów. Od 2016 roku UW może posługiwać się wyróżnieniem „HR Excellence in Research” przyznawanym przez Komisję Europejską i potwierdzającym, że uczelnia spełnia standardy Europejskiej Karty Naukowca. 22 listopada 2022 roku Uniwersytet Warszawski zachował prawo do posługiwania się przyznanym wyróżnieniem. Zobowiązuje to uczelnię do ciągłego doskonalenia polityki kadrowej zgodnie z Europejską Kartą Naukowca oraz Kodeksem postępowania przy rekrutacji pracowników.

Według międzynarodowych rankingów, takich jak zestawienie Times Higher Education, *QS World University Rankings*, *Academic Ranking of World Universities*, UW należy do 3% najlepszych uczelni na świecie. W *Shanghai’s Global Ranking of Academic Subjects 2023* znajduje się siedem dyscyplin naukowych prowadzonych na Uniwersytecie Warszawskim. Najwyżej sklasyfikowane zostały fizyka i matematyka – w przedziale miejsc 101–150.

Środki na działalność badawczą pochodzą z subwencji ministerstwa właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego oraz grantów zdobywanych w konkursach krajowych i europejskich. Pracownicy Uniwersytetu od początku istnienia Narodowego Centrum Nauki do końca 2023 roku zdobyli łącznie 3 020 grantów. Uniwersytet Warszawski w całym programie Horyzont 2020 najskuteczniej spośród wszystkich polskich instytucji naukowych ubiegał się o środki na realizację projektów badawczych oraz badawczo-innowacyjnych. Choć sam program zakończył się formalnie w 2020 roku, projekty w jego ramach będą realizowane jeszcze do 2027 roku. W 2023 roku na UW realizowano nadal pięćdziesiąt cztery projekty.

Najbardziej prestiżowe europejskie konkursy badawcze organizowane są przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (European Research Council, ERC). Do sierpnia 2024 roku ERC przyznała granty naukowcom z Polski osiemdziesiąt jeden razy. Pracownicy Uniwersytetu Warszawskiego otrzymali trzydzieści trzy granty (dodatkowo jeden badacz zagraniczny będzie realizował swój projekt na UW). Laureaci grantów ERC zajmują się różnorodnymi zagadnieniami, m.in. z zakresu informatyki, astronomii

i archeologii – dyscyplin, w których uniwersyteckie zespoły zdobyły ugruntowaną już pozycję w świecie nauki. Wśród nich jest prof. Piotr Sankowski z Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki, który zdobył grant ERC trzykrotnie, co jest znaczącym osiągnięciem w skali całego kontynentu.

W 2019 roku Uniwersytet Warszawski zajął I miejsce w konkursie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB), zdobywając status uczelni badawczej na lata 2020–2026. Uczelnia otrzymuje dodatkowe środki finansowe w ramach IDUB. Finansowane są z nich przedsięwzięcia w ramach pięciu priorytetowych obszarów badawczych oraz siedemdziesiąt działań obejmujących m.in. programy wspierające rozwój pracowników, doktorantów i studentów uczelni.

Celem strategicznym Uniwersytetu jest umocnienie pozycji w europejskiej czołówce uczelni badawczych oraz międzynarodowa rozpoznawalność. Wymaga to stałego rozwijania współpracy z najlepszymi ośrodkami na świecie. Uniwersytet współpracuje z ponad 1 000 partnerów krajowych i zagranicznych, należy do licznych polskich i międzynarodowych sieci naukowych oraz wielu konsorcjów powołanych do realizacji konkretnych projektów badawczych.

UW jest członkiem sojuszu europejskich uniwersytetów badawczych 4EU+, który w czerwcu 2019 roku otrzymał status uniwersytetu europejskiego w konkursie Komisji Europejskiej (KE) „European Universities” finansowanym z programu Erasmus+. Sojusz 4EU+ jest jedną z inicjatyw strategicznych Uniwersytetu. Tworzy go osiem europejskich uczelni badawczych: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Sorboński, Uniwersytet w Heidelbergu, Uniwersytet Karola w Pradze, Uniwersytet Kopenhaski, Uniwersytet w Mediolanie, Uniwersytet Genewski oraz Uniwersytet Paris-Panthéon-Assas (od 1 lipca 2023 roku). Współpraca dotyczy prowadzenia wspólnych badań naukowych na światowym poziomie, wspólnych programów studiów i oferty edukacyjnej, kształcenia doktorantów, podejmowania wspólnych inicjatyw związanych z innowacyjnością, transferem technologii i społeczną odpowiedzialnością uczelni. W celu utworzenia jednego, wspólnego międzynarodowego kampusu trwają również prace nad połączeniem systemów i rozwiązań cyfrowych. W misji Sojuszu podkreślono odpowiedzialność uczelni za poszukiwanie rozwiązań globalnych wyzwań, m.in. nierówności społecznych, zmiany klimatu czy wzrostu liczby *fake newsów*.

W lipcu 2022 roku projekt Sojuszu 4EU+ otrzymał dofinansowanie w kolejnej edycji konkursu „European Universities”, zorganizowanego przez KE w ramach programu Erasmus+. Projekt *One Comprehensive Research-Intensive European University* (1CORE) przewiduje dalsze pogłębianie współpracy pomiędzy uczelniami Sojuszu, zwiększenie wirtualnej i fizycznej mobilności studentów i pracowników, innowacyjne kształcenie oraz opracowanie wspólnej infrastruktury cyfrowej.

UW realizuje projekty w ramach czterech unijnych Wspólnot Wiedzy i Innowacji – EIT Food (projekty w obszarze żywności), EIT Climate (przedsięwzięcia mające na celu łagodzenie skutków zmian klimatu i adaptacja do nich), EIT Raw Materials (projekty w obszarze surowców) i EIT Health oraz w tzw. Inicjatywie EIT HEI (*The EIT's HEI Initiative: Innovation Capacity Building for Higher Education*).

Uniwersytet Warszawski należy również do grupy uczelni Central European Universities – CE7 (wraz z uniwersytetami z Belgradu, Budapesztu – Eötvös Loránd University – Ljubljany, Pragi, Tartu i Zagrzebia). CE7 współpracuje z uczelniami League of European Research Universities (LERU), działając na rzecz stworzenia jak najlepszych warunków do rozwoju europejskiej nauki, na które wpływ ma m.in. kształt programów ramowych UE wspierających edukację, naukę i innowacyjność.

W ostatniej dekadzie, dzięki środkom z funduszy unijnych, przedstawiciele nauk ścisłych i przyrodniczych zyskali doskonale wyposażone laboratoria umożliwiające prowadzenie badań na najwyższym światowym poziomie. W 2016 roku rozpoczęła się realizacja wieloletniego programu rozwoju UW (2016–2027). Ma on na celu wzmocnienie nauk humanistycznych i społecznych, zacieśnianie współpracy między wydziałami, ułatwienie współdziałania z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz sprzyjanie międzynarodowej wymianie akademickiej.

oprac.: Biuro Prasowe UW, sierpień 2024